

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Pētniecības projekts 1.2.1.1./18/A/004

P9 Bioloģiskā preparāta izstrāde sakņu trupes izraisīto zaudējumu samazināšanai skuju koku audzēs

28.03.2019.

Sadarbībā ar MNKC uzsākta bioloģiskā preparāta izstrāde sakņu trupes samazināšanai

Sadarbībā ar Meža nozares kompetences centru CFLA noslēgtā līguma Nr. 1.2.1.1./18/A/004 ietvaros LVMI "Silava" 2019. gada 1. martā uzsākts pētījums "Bioloģiskā preparāta izstrāde sakņu trupes izraisīto zaudējumu samazināšanai skuju koku audzēs".

Sakņu piepe (*Heterobasidion* spp.) izraisa sakņu trupī un ir viens no visbīstamākajiem skuju koku patogēniem, kura radītie ekonomiskie zaudējumi Eiropas Savienībā sasniedz 500 milj. eiro gadā (Korhonen & Holdenrieder 2005). Latvijā egļu audzēs trupējušo egļu īpatsvars vidēji ir 22%, bet atsevišķās audzēs sasniedz pat 83% (Arhipova et al. 2011), savukārt trupes izraisītās koksnes vērtības samazinājums ir vidēji 1070 eiro uz ha (Gaitnieks et al. 2007). Sakņu piepes izplatības ierobežošanai izmanto bioloģiskos preparātus, kas satur lielās pergamentsēnes *Phlebiopsis gigantea* sporas (Holdenrieder & Greig 1998). Latvijā kopš 2007. gada celmu apstrādei tiek izmantots Somijā ražotais bioloģiskais preparāts *Rotstop* (Pratt et al. 2000; Kenigshalde u.c. 2011). Preparāts aizsargā skuju koku celmus pret *Heterobasidion* spp. sporu infekciju ar efektivitāti (*Heterobasidion* spp. inficētības samazinājums) 50–100% egļu celmos, bet priežu celmos: 85–100% (Berglund & Rönnberg 2004; Rönnberg et al. 2006). Minētajos preparātos tiek izmantots viens sēnes izolāts. Ilgtermiņā ģenētiski viendabīga preparāta plašs pielietojums var ietekmēt citu sēņu, tajā skaitā *P. gigantea* vietējās populācijas (Vasaitis et al. 2004; Drenkhan et al. 2008). Turklāt, pētījumi liecina, ka dažkārt lielās pergamentsēnes vietējie izolāti ir efektīvāki (Rönnberg et al. 2006), līdz ar to nākotnē arī Latvijā celmu apstrādei būtu ieteicams izmantot Latvijas izcelsmes sēņu izolātus. Atšķirībā no iepriekš realizētajiem pētījumiem, šā pētījuma gaitā tiks izstrādāts bioloģiskais preparāts, kura sastāvā ir vairāki lielās pergamentsēnes izolāti.

Līdz 2019. gada 31. martam tiks veikta objektu atlase (kopā 6 objekti), kuros paredzēts ievākt lielās pergamentsēnes izolātus no egles un priedes koksnes. Lai iegūtu efektīvākos sēnes izolātus koksnes paraugus paņems tikai no tām priedēm un eglēm, uz kurām tiks konstatēti lielu dimensiju (vismaz 20 × 50 cm) augļkermeņi.